

Toruń 2 lipca 2018 r.

Dr hab. Henryk Nowicki
Wydział Prawa i Administracji
Uniwersytet Mikołaja Kopernika
w Toruniu

Recenzja pracy doktorskiej Pana mgra Marcina Lidzbarskiego
Projektant w realizacji inwestycji budowlanej ze środków publicznych,
przygotowanej pod kierownictwem naukowym prof. dra hab. Andrzeja Powałowskiego,
Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Gdański, Gdańsk 2018 r.

Podstawa prawna:

- ustawa z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule naukowym w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 882 ze zm.),
- uchwała Rady Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego z dnia 14 maja 2018 r.

1. Tytuł rozprawy, wybór tematu i zakres rozprawy

Temat rozprawy należy uznać za bardzo trafny, szczególnie w kontekście toczącej się dyskusji dotyczącej nowego ukształtowania przepisów prawa budowlanego jak i przygotowywanej nowej regulacji z zakresu zamówień publicznych. Zatem temat wpisuje się w dyskusję dotyczącą nowego ukształtowania prawnych reguł tej części zamówień publicznych, którymi są roboty budowlane. Rozprawa obejmuje swym zakresem problematykę inwestycji budowlanej realizowanej ze środków publicznych co przesądza o szczególnych procedurach kontraktowania wykonawcy. Autor recenzowanej pracy swe zainteresowania badawcze skierował na udział w tym procesie projektanta i jego roli w realizacji takiej inwestycji. Problem ten staje się szczególnie złożony w związku z prowadzonymi procedurami przygotowawczymi do realizacji inwestycji budowlanej, a następnie w procedurze wyboru wykonawcy i realizacji danego zadania inwestycyjnego. Wielość możliwych procedur dojścia do realizacji inwestycji powoduje, że udział projektanta może ulegać ograniczeniu lub istotnej zmianie ze względów proceduralnych. Wydaje się, że

ograniczanie udziału projektanta jest w sprzeczności z prawną i faktyczną rolą jaką powinien on zajmować w poszczególnych etapach procesu realizacji inwestycji budowlanej. Te fakty wskazują, że temat jest nie tylko trafny co do przedmiotu, jest również ważny dla praktyki związanej z realizacją tego typu inwestycji. Dodatkowo jest istotny ze względu na jego aktualność w kontekście podejmowanych działań legislacyjnych. Ważnym, na co wskazuje autor, jest określenie na nowo ram prawnych określających udział projektanta w procesie inwestycji budowlanej, szczególnie wtedy gdy inwestycja jest finansowana ze środków publicznych.

Autor recenzowanej rozprawy doktorskiej dokonuje analizy ram prawnych kontraktowania przez inwestorów projektanta oraz jego udziału w realizacji inwestycji budowlanych. Zakres prowadzonych rozważań jest adekwatny do założonego projektu badawczego.

2. Cel badawczy, hipoteza i metody badawcze

Autor recenzowanej pracy wskazuje, że podstawowym celem rozprawy jest uzyskanie odpowiedzi na pytanie „czy obecne uwarunkowania prawne dotyczące roli projektanta i wymogów projektowych odpowiadają obecnym faktycznym potrzebom realizacji inwestycji budowlanej ze środków publicznych”. Dlatego też zaproponowano analizę prawną roli projektanta, jego zadań i odpowiedzialności oraz relacji zachodzących z innymi uczestnikami inwestycji budowlanej finansowanej ze środków publicznych. Słusznie wskazano na odmienną sytuację prawną oraz faktyczną projektanta przy realizacji tego rodzaju inwestycji od sytuacji prawnej innych podmiotów uczestniczących w realizacji inwestycji. Ważną tezę postawioną przez autora jest wskazanie na odmienną, zarówno prawną jak i ekonomiczno-organizacyjną, takiej inwestycji od innych inwestycji realizowanych w warunkach rynkowych „jako prywatnych”. Teza dotycząca źródeł finansowania jest istotna ze względu na funkcjonujące reżimy prawne dotyczące zasad wydatkowania środków publicznych. Konsekwencją wcześniej postawionych tez jest kolejna odnosząca się do szczególnych relacji kształtujących sytuację prawną projektanta z inwestorem publicznym.

Cel badawczy oraz przyjęte tezy badawcze należy uznać za poprawnie ujęte i następnie właściwie przedstawione w recenzowanej pracy. Słusznie autor swe badania kończy wskazaniem na potrzebę dalszego racjonalizowania prawa budowlanego przy jednoczesnym ograniczeniu roli administracji publicznej w realizacji inwestycji budowlanych oraz

zwiększeniu roli projektanta. Przedstawione tezy badawcze należy uznać za wskazujące na najważniejsze zagadnienia dotyczące badanego tematu. Fakt połączenia w ramach rozprawy, zagadnień inwestycji budowlanych finansowanych ze środków publicznych spowodowało połączenie tej problematyki z prawem zamówień. Zaowocowało to konkluzją w zakresie reformowania prawa zamówień publicznych z uwzględnieniem zasady „Best Value for Money”. Słusznie w treści rozprawy autor wskazuje na zasadność postawionych tez badawczych i potrzebę modyfikowania wskazanych regulacji prawnych. Uwagi autora oraz przywołane poglądy przedstawicieli doktryny należy uznać za właściwe i służące uargumentowaniu stawianych tez badawczych. Zgadzam się z prowadzonymi rozważaniami i argumentacją stawianych tez oraz ich dowodzeniem.

Cel badawczy oraz przyjęte hipotezy zostały w sposób merytorycznie poprawny przedstawione i osiągnięte.

Autor posłużył się w sposób poprawny kilkoma metodami badawczymi. Jako podstawową metodę badawczą autor wskazał metodę logiczno-językową (formalno-dogmatyczną). Natomiast jako pomocniczą i uzupełniającą dla prowadzonych rozważań autor uznał i zastosował metodę indukcji, będącą odpowiednikiem (jak wskazuje autor) empirycznej metody badawczej. Dla potrzeb wykładni zastosowano wykładnię merytoryczną i doktrynalną. Wykorzystanie przedmiotowych metod należy uznać za poprawne i zasadne dla omawianego tematu. Praca zawiera rozważania o charakterze aksjologicznym.

3. Aspekt formalno-warsztatowy i konstrukcja rozprawy

Przyjęta konstrukcja pracy w sposób poprawny odpowiada jej tematowi i zakresowi prowadzonych rozważań. Recenzowana praca składa się ze wstępu, sześciu rozdziałów tzw. merytorycznych oraz zakończenia. W poszczególnych rozdziałach autor ujął takie zagadnienia jak: - uczestnicy inwestycji budowlanej, w tym projektant, i ich związki z projektantem; inwestycja budowlana i jej uwarunkowania; środki publiczne oraz wpływ uregulowań dotyczących ich wydatkowania na realizację inwestycji budowlanej; wybór wykonawcy prac projektowych, przygotowanie dokumentacji projektowej i rola projektanta w wyłonieniu wykonawcy robót budowlanych; projektant w trakcie wykonywania robót budowlanych i w czynnościach odbiorowych oraz po oddaniu obiektu do użytkowania; odpowiedzialność projektanta oraz skutki niewłaściwych działań projektanta dla inwestora publicznego. Ostatnią częścią merytoryczną rozprawy jest zakończenie w którym autor zawarł

najważniejsze wnioski płynące z prowadzonych rozważań zawartych w całej rozprawie, a które były już sygnalizowane w poszczególnych rozdziałach.

Strona formalno-warsztatowa pracy nie budzi zastrzeżeń. W pracy wykorzystano poprawnie bogatą literaturę przedmiotu, akty prawne oraz orzecznictwo odnoszące się do analizowanego tematu. Wykorzystanie źródeł służyło zarówno wywodom prowadzonym bezpośrednio w tekście pracy, część służyła wzbogaceniu rozważań zawartych w przypisach. Dodatkowy walorem pracy jest wielość przypisów oraz ich merytoryczny charakter, w całej pracy jest ponad tysiąc czterysta przypisów.

Rozważania są prowadzone w sposób poprawny językowo i logiczny. Autor przedstawia poglądy w sposób klarowny i przejrzysty. Prowadzone wywody konsekwentnie służą analizie zagadnień związanych z przedstawieniem celu oraz hipotez badawczych rozprawy.

Praca stanowi bardzo poprawne merytorycznie opracowanie tematu. Dodatkową wartością pracy jest jej zwarty charakter przejawiający się wskazaniem tylko tych zagadnień, które mają bezpośredni związek z tematem bez zbędnych treści zawierających rozważania „około” tematu podstawowego. Takie ujęcie tematu może nawet w niektórych fragmentach budzić pewien „niedosyt”. Nie zmienia to faktu jednak na wysoką ocenę merytoryczną pracy. Zawsze w toku prowadzonych badań autor staje przed dylematem jak „głęboko” i „szeroko” analizować badane zagadnienia, które mają charakter pomocniczy lub uzupełniający do prowadzonego głównego tematu badawczego.

4. Ocena merytoryczna i warsztat naukowy

1) Oryginalność rozwiązania problemu naukowego

Przedstawiony we wstępie cel rozprawy i tezy badawcze poprawnie przedstawiają zakres problematyki i motywy jej podjęcia w przedmiotowej rozprawie. Również przyjęte metody badawcze oraz konstrukcję (strukturę) pracy należy uznać za właściwe. Na oryginalność rozwiązane go problemu naukowego wskazuje konstrukcja pracy i przyjęte do analizy zakresy szczegółowych tematów badawczych. Treść poszczególnych rozdziałów wskazuje na prowadzoną analizę w ujęciu systemowym, w którym poszczególne problemy badawcze są analizowane z uwzględnieniem wielu aktów prawnych przynależnych do różnych części systemu prawnego. Autor odnosi się zarówno do aktów prawa budowlanego, prawa cywilnego, finansów publicznych, prawa zamówień publicznych, przepisów korporacyjnych,

przepisów określających odpowiedzialność projektanta oraz wielu innych związanych z prowadzonymi badaniami.

Tak szerokie i wielopłaszczyznowe przedstawienia tematu stanowi o oryginalności rozprawy i prowadzonych badań naukowych, zgodnych ze współczesnymi tendencjami badawczymi w Europie. Przyjęte przez autora podejście do analizowanego tematu wskazuje na jego zdolność i samodzielność prowadzenia badań naukowych. Jest również przejawem „odwagi” badawczej autora, której przejawem jest wskazana powyżej wielopłaszczyznowość prowadzonych badań.

2) Wykazanie się ogólną wiedzę teoretyczną w danej dyscyplinie naukowej

Autor w toku prowadzonych badań wykazał się ogólną wiedzą teoretyczną z zakresu prawa, szczególnie w zakresie szeroko pojętego prawa budowlanego oraz prawa zamówień publicznych. Analizując część instytucji prawnych niezbędnych dla prowadzonych rozważań dokonywał ich przedstawienia zarówno w ujęciu prawa publicznego jak i prywatnego. Uwaga ta dotyczy tych instytucji, które mają swe uregulowania zarówno w prawie np. cywilnym i budowlanym, prawie finansów publicznych, prawie zamówień publicznych itd.

Treść pracy wskazuje, że autor wykazał się ogólną wiedzą teoretyczną z zakresu prawa przedstawiając takie zagadnienia jak np.: pojęcie projektanta; pojęcie inspektora nadzoru inwestorskiego; pojęcie inwestycji budowlanej; wydatkowanie środków publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem systemu zamówień publicznych itp. W szerokim zakresie autor wykazał się wiedzę teoretyczną w tej części, która jest związana w procedurami wyłonienia podmiotu realizującego inwestycję budowlaną. Przedstawienie pozycji prawnej projektanta w realizacji inwestycji budowlanej jest połączone również z rozważaniami dotyczącymi prawa autorskiego oraz odpowiedzialności prawnej projektanta. Autor recenzowanej rozprawy przedstawiając poszczególne instytucje prawne posługuje się w sposób poprawny pogłębioną analizą wielu zagadnień ogólnoteoretycznych odnoszących się do prowadzonych rozważań.

3) Samodzielność prowadzenia pracy naukowej

Rozważania autora wskazują na daleko idącą samodzielność, zakresie zarówno prowadzonych rozważań jak i stosowanej argumentacji zgłaszanych wniosków i postulatów. Użycie właściwym metod badawczych wskazuje na bardzo sprecyzowane zainteresowania

autora i jego samodzielność badawczą oraz dążność do osiągnięcia przyjętego celu. Potwierdzeniem tego wniosku jest sposób przedstawienia tematu badawczego z wykorzystaniem polskich regulacji prawnych oraz szerokim wykorzystaniem poglądów doktryny. O samodzielności autora w zakresie prowadzonych badań naukowych wskazuje, między innymi, początek pracy gdzie jasno wskazany jest cel oraz hipotezy badawcze. Następnie konsekwentnie prowadzone rozważania są przyporządkowane wskazanemu celowi oraz zgłoszonym hipotezom. Przejawem samodzielności naukowej autora jest przedstawienie pozycji prawnej projektanta w tak wielopłaszczyznowym ujęciu prawnym. Kolejnym argumentem wskazującym na samodzielność naukową są przedstawiane wnioski autora w toku prowadzonych rozważań, a które w formie zwartej znajdują się poszczególnych rozdziałach oraz końcowej części rozprawy.

3) Uwagi szczegółowe

Jednym z zagadnień szczegółowych objętych badaniami jest funkcjonowanie samorządów zawodowych w obszarach procesu inwestycyjnego. Wartym rozważenia jest zwiększenie roli i większej aktywności tych korporacji, między innymi, w zakresie zwiększania roli projektanta. To owe korporacje są najbardziej właściwymi do dbałości wykonywanie działalności zawodowej i tym samym powinny w szerszym zakresie być włączonymi do procesów tworzenia nowego prawa dotyczącego procesów inwestycji budowlanych. Ta uwaga ma zresztą szerszy wymiar w kontekście przedstawiania problemów naukowym wynikających z prawa zamówień publicznych. Bardzo ważną i mającą szerokie zastosowanie są regulacje prawne robót budowlanych określone przepisami Pzp oraz ustawy o umowach koncesji. Jak wskazuje autor oraz w szerszym zakresie doktryna brak jest pełnej spójności tego obszaru regulacji z przepisami bezpośrednio regulującymi proces inwestycyjno-budowlany.

Recenzowana praca zasługuje na publikację w formie monografii. Uwagę tę zgłaszam ze względu na jej walory, które wskazałem powyżej. Dodatkowym i ważnym jest również fakt braku tego typu opracowań w naszej literaturze naukowej.

Konkluzja / wniosek końcowy

Recenzowana praca Pana mgra Marcina Lidzbarskiego zawiera w swej treści oryginalne rozwiązanie problemu naukowego jakim jest problematyka łącząca w sobie system zamówień publicznych z realizacją inwestycji budowlanych, finansowanych ze środków publicznych oraz udziałem i rolą w tym procesie inwestora oraz projektanta. Autor w treści swej rozprawy i prowadzonych rozważaniach wykazał się ogólną wiedzą teoretyczną w dyscyplinie naukowej prawo. Treść pracy, poczynając od wskazania celu i tez badawczych poprzez analizę wszystkich podstawowych problemów prawnych związanych z tematem rozprawy na wnioskach kończąc, wskazuje na umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Koncepcja rozprawy jest jasna, przemyślana, pozbawiona zbędnych rozważań „ubocznych” i stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Recenzowana rozprawa w mojej ocenie spełnia w pełni wymogi stawiane rozprawom doktorskim, które zostały określone w art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach i tytule naukowym i tytule w zakresie sztuki. Rozprawa może stanowić podstawę dopuszczenia Pana mgra Marcina Liberadzkiego do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Henryk Nowicki